

Programma van Eisen Format conform KNA versie 4.0			
Locatie	Kerkstraat 32, De Rijp		
Projectnaam	19DR-KRK		
Plaats binnen archeologisch proces			
X IVO - Proefsleuven (IVO-P)			
0 IVO - Overig (IVO-O)			
0 Opgraven Landbodems			
0 IVO-P - variant Archeologische Begeleiding			
0 Opgraven Landbodems - variant Archeologische Begeleiding			
0 IVO-Opwater			
0 IVO - Onderwater - Verkennend			
0 IVO - Onderwater - Waarderend			
0 Opgraven Waterbodems			
0 Archeologische Begeleiding Waterbodems			
Opsteller	Naam, adres, telefoon, e-mail	datum	paraaf
Auteur Bij landbodems: Senior KNA Archeoloog Bij waterbodems: Senior KNA Archeoloog specialisme Waterbodems / Senior KNA Prospector waterbodems	Drs. Nancy de Jong-Lambregts, gemeente Alkmaar njong-lambregts@alkmaar.nl , tel. 072-5488750	8-04-19	
Bij landbodems: Senior KNA Archeoloog, controle/goedkeuring Bij waterbodems: Senior KNA Archeoloog specialisme Waterbodems / Senior KNA Prospector waterbodems, controle/goedkeuring	Dr. Peter Bitter Gemeente Alkmaar, Postbus 53, 1800BC Alkmaar	8-04-19	

Opdrachtgever	Naam, adres, telefoon, e-mail	datum	paraaf
	Stichting Dorpsherstel de Rijk Julianalaan 169 1843VK De Rijk		
Goedkeuring bevoegde overheid			
	Naam, adres, telefoon, e-mail	datum	paraaf
X Gemeente	Peter Bitter	18-04-	
0 Provincie	Gemeente Alkmaar,	2019	
0 Rijk	Postbus 53,		
0 Overig	1800BC Alkmaar		
Kennisgeving Depothouder/eigenaar	naam, adres, telefoon, email	Datum	
	Gemeente Alkmaar	18-04- 2019	

INHOUDSOPGAVE

HOOFDSTUK 1 Administratieve gegevens onderzoeksgebied	x
HOOFDSTUK 2 Aanleiding en motivering van het onderzoek	x
2.1 Aanleiding en motivering	x
HOOFDSTUK 3 Eerder uitgevoerd onderzoek	x
HOOFDSTUK 4 Archeologische verwachting	x
4.1 Regionale archeologische en cultuurlandschappelijke context	x
4.2 Aard en ouderdom van de vindplaats(en)	x
4.3 Begrenzing en oppervlakte van de vindplaats(en)	x
4.4 Structuren en sporen	x
4.5 Anorganische artefacten	x
4.6 Organische artefacten	x
4.7 Archeozoologische, archeobotanische en fysisch antropologische resten	x
4.8 Motivatie	x
4.9 Archeologische stratigrafie en diepte van vondstlagen	x
4.10 Gaafheid en conservering	x
HOOFDSTUK 5 Doelstelling en vraagstelling	x
5.1 Doelstelling	x
5.2 Relatie met NOaA en/of andere onderzoekskaders	x
5.3 Vraagstelling	x
5.4 Onderzoeksvragen	x
HOOFDSTUK 6 Methoden en technieken	x
6.1 Methoden en technieken	x
6.2 Strategie	x
6.3 Omgang kwetsbaar vondstmateriaal	x
6.4 Structuren en grondsporen, scheepswrak of vliegtuig	x
6.5 Lichten	x
6.6 Aardwetenschappelijk onderzoek	x
6.7 Anorganische artefacten	x
6.8 Organische artefacten	x
6.9 Archeozoologische, archeobotanische en fysisch antropologische resten	x
6.10 Overige resten	x
6.11 Dateringstechnieken	x
6.12 Beperkingen	x
HOOFDSTUK 7 Uitwerking	x
7.1 Structuren, grondsporen, scheepswrak of vliegtuig vondstspredingen	x
7.2 Analyse aardwetenschappelijke gegevens	x
7.3 Anorganische artefacten	x
7.4 Organische artefacten	x
7.5 Archeozoologische en -botanische resten	x
7.6 Beeldrapportage	x

HOOFDSTUK 8 (De)selectie en conservering	x
8.1 Selectie materiaal voor uitwerking	x
8.2 Selectie materiaal voor deponering en verwijdering	x
8.3 Selectie materiaal voor conservering	x
HOOFDSTUK 9 Deponering	x
9.1 Eisen betreffende depot	x
9.2 Te leveren product	x
HOOFDSTUK 10 Randvoorwaarden en aanvullende eisen	x
10.1 Personele randvoorwaarden	x
10.2 Overlegmomenten	x
10.3 Kwaliteitsbewaking, toezicht, overleg en evaluatie	x
10.4 Overige randvoorwaarden en aanvullende eisen	x
HOOFDSTUK 11 Wijzigingen ten opzichte van het vastgestelde PvE	x
11.1 Wijzigingen tijdens het veldwerk	x
11.2 Belangrijke wijzigingen	x
11.3 Procedure van wijziging na de evaluatiefase van het veldwerk	x
11.4 Procedure van wijziging tijdens uitwerking en conservering	x
Literatuur en bijlagen	x
Literatuur	x
Bijlage 1 bij het PvE: Lijst met te verwachten aantallen	x
Bijlage 2 bij het PvE: Te raadplegen specialisten/specialismen	x

HOOFDSTUK 1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS ONDERZOEKSGBIED

Projectnaam	19DR-KRK
Provincie	Noord-Holland
Gemeente	Alkmaar
Plaats	De Rijp
Toponiem	Kerkstraat
Kaartbladnummer	19B
x,y-coördinaten	X 118.299 Y 508.171
CMA/AMK-status	nvt
Archis-monumentnummer	nvt
Archis-waarnemingsnummer	nvt
Oppervlakte plangebied	Circa 2800m ²
Oppervlakte onderzoeksgebied	NTB
Huidig grondgebruik	School en schoolplein

HOOFDSTUK 2 AANLEIDING EN MOTIVERING VAN HET ONDERZOEK

2.1 Aanleiding en motivering

Het proefsleufonderzoek is nodig voor de besluitvorming door de gemeente over archeologische maatregelen die nodig zijn bij grondverzet voor de sloop en de nieuwbouw. Het project is momenteel in een verkenningsfase naar de haalbaarheid.

HOOFDSTUK 3 EERDER UITGEVOERD ONDERZOEK

Eerder uitgevoerd onderzoek	
Bureauonderzoek	
Uitvoerder	Hollandia Archeologen
Uitvoeringsperiode	2017
Rapportage	Hollandia 637 Kerkstraat de Rijp
Veldonderzoek (IVO-O, IVO-P, IVO-Opwater, IVO-Onderwater, AB et cetera)	
Uitvoerder	
Uitvoeringsperiode	
Uitvoeringsmethode	
Rapportage	
Vondsten/monsters/documentatie	<i>Geef aan waar de vondsten/monsters /documentatie zich bevinden</i>
Specialistisch onderzoek	
Archeobotanie	<i>Geef de voor het onderzoek relevante documentatie aan</i>
Archeozoölogie	<i>Geef de voor het onderzoek relevante documentatie aan</i>
Fysische antropologie	<i>Geef de voor het onderzoek relevante documentatie aan</i>

Fysische geografie	<i>Geef de voor het onderzoek relevante documentatie aan</i>
Geofysisch onderzoek	<i>Geef de voor het onderzoek relevante documentatie aan</i>
Archeologisch materiaal	<i>Geef de voor het onderzoek relevante documentatie aan</i>
Vondsten/documentatie	<i>Geef aan waar de vondsten/documentatie zich bevinden</i>
Geraadpleegde bronnen en partijen	
Overige literatuur	
Amateur-archeologen	<i>Amateur-archeologen et cetera</i>

HOOFDSTUK 4 ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING

4.1 Regionale archeologische en cultuurlandschappelijke context

NVT want betreft dorpskernonderzoek

4.2 Aard en ouderdom van de vindplaats(en)

Overwegend bewoningssporen uit de late middeleeuwen en nieuwe tijd

4.3 Begrenzing en oppervlakte van de vindplaats(en)

Zie hoofdstuk 1

4.4 Structuren en sporen

Verwacht worden de gangbare bewoningssporen uit de late middeleeuwen/nieuwe tijd, zoals funderingen, kelders, beer- en waterputten, afvalkuilen.

4.5 Anorganische artefacten

Zeer waarschijnlijk aardewerkvondsten, glasvondsten, bouwfragmenten, metaalvondsten etc.

4.6 Organische artefacten

Mogelijk resten van hout, been en leer.

4.7 Archeozoölogische en botanische resten

Mogelijk resten van botten, zaden, pollen, dendro- en c14 monsters.

4.8 Motivatie

De bodem conserveert de organische en anorganische materialen goed, dus de kans op aantreffen is hoog.

4.9 Archeologische stratigrafie en diepte van vondstlagen

De eerste sporen worden direct onder het maaiveld verwacht.

4.10 Gaafheid en conservering

De conditie van de gedane vondsten en structuren is naar verwachting goed.

HOOFDSTUK 5 DOELSTELLING EN VRAAGSTELLING

5.1 Doelstelling

Door middel van inventariserend archeologisch onderzoek documenteren van de waarschijnlijk binnen het plangebied aanwezige archeologische waarden (vondsten en structuren) in het kader van dreigende verstering van behoudenswaardige delen van het bodemarchief.

5.2 Relatie met NOaA en/of andere onderzoekskaders

NVT

5.3 Vraagstelling

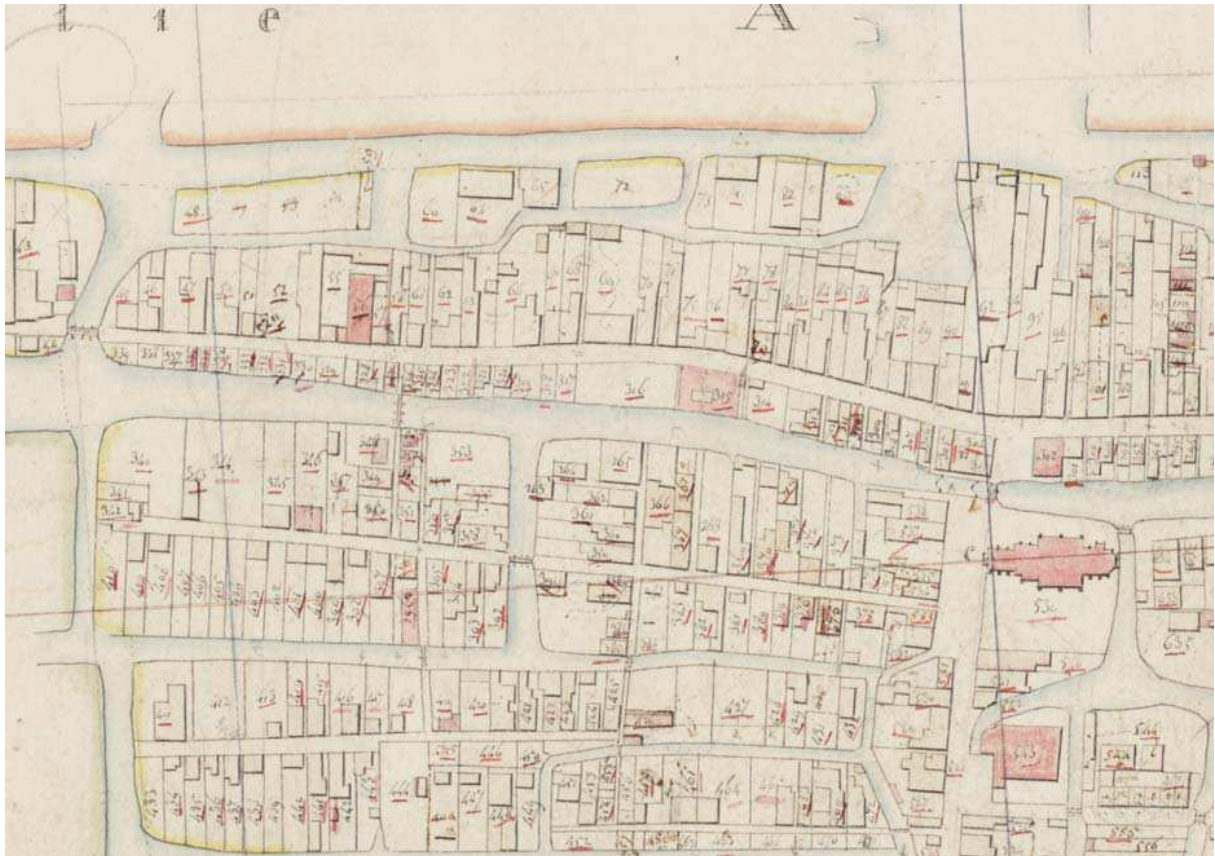
Vaststellen van aard, omvang, kwaliteit en datering en diepteligging van de eventueel aanwezige archeologische waarden door middel van een inventariserend archeologisch onderzoek.

5.4 Onderzoeksvragen

Het onderzoeksgebied bevindt zich aan de Kerkstraat 32 te De Rijk, gemeente Alkmaar. (afbeelding 2). De hoekcoördinaten van het onderzoeksgebied zijn: 118.252/508.190 (N), 118.336/508.176 (O), 118.329/508.139 (Z) en 118.265/508.151 (W). Het onderzoeksgebied ligt op een perceel dat in het oosten wordt begrensd door het Langebrugspad, aan het westen en noorden door grachten en aan de zuidzijde door de Rietbuurt. Binnen de locatie bevindt zich momenteel het schoolgebouw waar voorheen de Jozefschool in zat.

Op kaartmateriaal vervaardigd door J. Dou, afkomstig uit 1745 naar een eerdere versie uit 1680 is ter hoogte van het onderzoeksgebied bebouwing zichtbaar (afb. 4)¹. Ook op de kadastrale minuut (1811-1832) is op enkele percelen van het onderzoeksgebied nog bebouwing aanwezig (afb. 5). Dat toen niet elk perceel bebouwd was, kan verklaard worden doordat De Rijk vanaf het begin van de 18e eeuw sterk in inwonersaantal gekrompen is.

Het plangebied bestaat uit de perceelsnummers 340 t/m 347. Van deze percelen worden er in 1832 twee genoemd als erf/weiland, drie als huis en erf, een huis en schuur, een tuin en een pakhuis. Hoewel niet met zekerheid te zeggen, zouden de grotere percelen mogelijk samenvoegingen van een aantal kleinere kunnen zijn die eerder ook bebouwd waren.

¹ 20 Archeologisch bureauonderzoek Kerkstraat De Rijk

Uitsnede uit de kadasterkaart van 1821 van de omgeving van het plangebied.

Voor het onderzoeksgebied kan de volgende gespecificeerde archeologische verwachting worden uitgesproken:

Op het aantreffen van archeologische resten uit het midden neolithicum en ouder bestaat enkel een theoretische kans. Deze resten zullen zich op aanzienlijke diepte bevinden onder het veenpakket. Ook op het aantreffen van archeologische resten vanaf het laat neolithicum tot en met de vroege middeleeuwen bestaat een zeer lage kans. Late ijzertijd en inheems Romeins is aangetroffen in het veenlandschap nabij De Woude maar nog nooit op het Schermereiland zelf. De kans op het aantreffen van resten afkomstig uit de late middeleeuwen, de ontginningsperiode van het veengebied, is hoog. Het plangebied bevindt zich slechts 150 meter ten westen van de Gouw een van de belangrijkste ontginningsassen van het Schermereiland.

Voor archeologische resten afkomstig uit de nieuwe tijd geldt de hoogste verwachting. Op historische kaarten is vanaf de 17e eeuw bewoning zichtbaar ter hoogte van het plangebied. Er zijn in de afgelopen decennia zeer veel vondsten te voorschijn gekomen bij graafwerkzaamheden op achtererven. De Rijk is bekend als een ongekend rijke vindplaats voor majolica en slibaardewerk.

De oudste archeologische resten zullen vermoedelijk enkel uit losse artefacten bestaan. Vanaf de ijzertijd en Romeinse tijd kunnen mogelijk ophogingen, waterputten, paalsporen van huizen, sloten, greppels en gebruiksvoorwerpen aangetroffen worden. Vanaf de vroege middeleeuwen zullen dezelfde soort resten te verwachten zijn. Uit de nieuwe tijd komen bij de te verwachten resten nog de fundamenten van huizen, aanplempingen, kelders en afvalputten.

Deze resten bevinden zich waarschijnlijk dicht onder het huidige maaiveld. Vanwege de natte omstandigheden zullen naast anorganische resten zoals aardewerk, glas en steen ook de organische resten zoals leer en hout goed geconserveerd zijn.

Op basis van de geraadpleegde historische en archeologische gegevens blijkt dat het plangebied binnen de bebouwde, historische dorpskern van De Rijk ligt. Resten vanaf de nieuwe tijd en ouder bevinden zich mogelijk direct onder het huidige maaiveld. Op historisch kaartmateriaal is bebouwing zichtbaar vanaf de 17e eeuw. Het plangebied is vermoedelijk ter hoogte van de bestaande bebouwing enigszins vergraven maar het is niet bekend in welke mate. De nog in de ondergrond aanwezige archeologische resten kunnen meer inzicht geven in inrichting en gebruik van het terrein en in de leefomstandigheden van de toenmalige bewoners daarvan.

HOOFDSTUK 6 METHODEN EN TECHNIEKEN

6.1 Methoden en technieken

Het uitgraven van de proefsleuven zal machinaal worden verricht met een graafmachine met gladde bak.

De vlakken dienen te worden aangelegd op de niveaus die daarvoor, gezien de aanwezigheid van archeologische resten, het meest voor de hand liggen..

Profielen dienen volledig en op schaal 1:20 te worden getekend;

ook vlakken worden getekend op schaal 1:20. Zowel vlakken als profielen worden getekend en gefotografeerd conform de richtlijnen zoals geformuleerd in de Handleiding archeologische methodieken Alkmaar dat in de bijlagen is bijgevoegd.

Er zullen proefsleuven op de beide schoolpleinen worden aangelegd van 2 meter breed en tot op de eerste sporenlaag. Op het schoolplein van de Jozefschool is sleuf 1 (in twee delen, onderbroken door een te handhaven boom) in Oost-Westrichting op 5 tot 7 meter vanaf de rooilijn van de straat, lengte van de delen ca. 12 en 17 meter. Hierop komen twee dwarsleuven in Noord-Zuid richting tot aan de oude rooilijn, sleuf 2 van ca. 4 meter en sleuf 3 van ca. 20 meter lang. Op het kleinere tweede schoolplein aan de westzijde komt een OW proefsleuf van ca 15 meter lang.

Er zal ter plaatse gekeken moeten worden of deze positionering en lengte mogelijk is, onder meer vanwege de aanwezigheid van riolen, kabels en leidingen en bomen. In geval van afwijking van bovenstaande wordt een aanpassing van de werkzaamheden in overleg met de gemeentelijk archeoloog vastgesteld.

Aangetroffen funderingen, vloeren, kelders e.d. worden in de proefsleuven niet verwijderd – het graafwerk blijft bij deze resten beperkt tot de bovenzijde van de sporen. Relevante lagen in de profielen dienen intensief te worden bekeken op vondsten. Beide zijden van de profielsleuf moeten worden getekend.

Er dient geregeld gewerkt te worden met een metaaldetector. De vlakken dienen dan voor en tijdens de aanleg en bij het afwerken te worden onderzocht. Ook de tijdens het verdiepen uitgegraven grond dient met de detector te worden gecontroleerd op de aanwezigheid van metalen.

6.2 Strategie

- Het onderzoek dient mede te worden uitgevoerd conform de richtlijnen zoals geformuleerd in de Handleiding archeologische methodieken Alkmaar dat in de bijlagen is bijgevoegd. Enkele belangrijke elementen hierin betreffen onder meer details van de administratie en de wijze van het integraal bergen van gesloten vondstcomplexen.
- Het onderzoek dient uitgevoerd te worden conform de BRL4000 protocol 4003
- Er wordt in beide schoolpleinen uitgegaan van een eerste proefsleuf in Oost-West richting met daarna op elk schoolplein één of twee dwarsseuven haaks daarop. De exacte locatie van die dwarsseuven is te bepalen op basis van de bevindingen in de eerste sleuf, bij een tussentijds evaluatie-overleg in het veld.
- In principe wordt uitgegaan van twee vlakken, maar plaatselijk kan het nodig zijn om een derde vlak aan te leggen. Hiervoor dient eerst overleg plaats te vinden met de opdrachtgever en de gemeentelijk archeoloog.
- De diepte van de opgraving wordt bepaald in overleg met de gemeentelijk archeoloog. Er is een maaiveldhoogteverschil op het terrein aanwezig, de noordkant (-1,29 m NAP) ligt circa 30cm lager dan de zuidkant (-0,97 m NAP). De bouwkuip zal vermoedelijk 85cm diep zijn, hetgeen betekent dat de proefsleuf maximaal – 2.1 m NAP diep mag worden.
- Afwijkingen van al het bovenstaande geschiedt alleen in overleg met de opdrachtgever en de gemeentelijk archeoloog.
- Van ieder vlak dient een afzonderlijke tekening gemaakt te worden.

6.3 Omgang kwetsbare vondsten en monsters

NVT

6.4 Structuren en grondsporen, scheepswrak of vliegtuig

Alle aanwezige structuren en grondsporen en profielen worden gedocumenteerd op vlak- en profieltekeningen 1:20 en fotografisch. Datering van structuren en sporen vindt plaats op grond van geassocieerde keramiekvondsten, zo nodig aangevuld met dendrochronologische en C-14 dateringen. Muurresten worden schoongemaakt, gefotografeerd en ingetekend, schaal 1:20. Bouwkundige verschijnselen zoals versnijdingen dienen te worden vastgelegd op tekening, het metselverband en de vijf- of tienlagenmaat moeten worden beschreven, waarbij tevens wordt aangegeven of de baksteen secundair verwerkt is. Van alle funderingen worden zowel de bovenkant als de onderkant ingemeten t.o.v. NAP.

6.5 Lichten (bij waterbodems)

NVT

6.6 Aardwetenschappelijk onderzoek

NVT

6.7 Anorganische artefacten

Kansrijke sporen worden bemonsterd. In principe worden gesloten vondstcomplexen integraal geborgen conform de methode Alkmaar (zie handleiding in de bijlage).

6.8 Organische artefacten

Zie ook bij **Artefacten: anorganisch**. Indien nodig dienen er monsters te worden genomen voor houtonderzoek (dendro en houtsoort). Het houtmateriaal dient voorzichtig met de hand (met de schep maar ook vaak met een troffel en/of water en zachte borstel) blootgelegd en na documentatie voorzichtig uit de bodem genomen te worden. Botmateriaal uit gesloten context wordt volledig verzameld. Organische resten worden adequaat verpakt en opgeslagen. Waar mogelijk en relevant voor de onderzoeksvragen worden monsters genomen voor ecologisch onderzoek, en dendro- of C¹⁴-datering.

Kansrijke sporen worden bemonsterd. In principe worden gesloten vondstcomplexen integraal geborgen. Organische artefacten zullen naar verwachting vooral beneden het grondwaterniveau bewaard zijn gebleven, zij worden in principe allemaal verzameld. Voor conservering zal na afloop van het veldwerk een selectie worden toegepast.

6.9 Archeozoologische, archeobotanische en fysisch antropologische resten

Grondmonsters kunnen worden genomen uit beerputten, afvalkuilen, waterputten en andere kansrijke sporen. Op het kaartje van de 10 liter-monsters wordt het nummer van de laag vermeld zodat de monsters gekoppeld kunnen worden aan de desbetreffende profieltekening.

Deze monsters dienen ter beantwoording van de vragen met betrekking tot de voedselvoorziening. Deze monsters worden zoveel mogelijk genomen uit goedgedateerde, gesloten contexten, zowel lagen als sporen. Het kan hierbij ook gaan om beerputten en afvalkuilen.

Botmateriaal wordt op dezelfde wijze verzameld als de artefacten.

Alle monsters worden gewaardeerd. Tijdens de evaluatie na afloop van het veldwerk wordt besloten welke van de gewaardeerde monsters zullen worden geanalyseerd en op welke wijze dat gaat gebeuren.

De kansrijke grondsporen (die onder het grondwaterniveau en/of met verbrand materiaal) worden in principe alle bemonsterd voor macroresten, zaden, pollen, etc. en voor dendro- en evt. C14-monsters.

Pollenmonsters worden genomen op plaatsen die zich daarvoor goed lenen, zoals waterputten, kuilen, akkerlagen en natuurlijke depressies.

Van eventueel aanwezige houtresten dienen monsters te worden genomen voor houtsoortbepaling, evt. C14-bepaling en indien kansrijk voor dendrochronologisch onderzoek.

6.10 Overige resten

NVT

6.11 Dateringstechnieken

Zie 6.8

6.12 Beperkingen

Het onderzoek vindt plaats in afstemming met de opdrachtgever.

De KLIC-melding dient door de archeologische aannemer gedaan te worden.

De eventueel benodigde vergunningen dienen door de archeologische aannemer aangevraagd te worden.

Het plangebied bevindt zich in de oude dorpskern. Dat betekent dat er plaatselijk verhoogde gehalten zware metalen en PAK in de bodem aanwezig kunnen zijn. Hier zal bij de archeologische werkzaamheden rekening mee moeten worden gehouden voor wat betreft de ARBO. Er zijn delen van het terrein waar lood boven de interventiewaarde is

aangetroffen en het terrein milieukundig gezien wordt als een terrein met zware verontreiniging. Hierdoor is noodzakelijk dat de opdrachtgever een BUS-melding tijdelijke uitplaatsing moet doen bij het bevoegd gezag door een BRL6000 gecertificeerd bedrijf. Deze zal ook moeten beoordelen of het werk onder milieukundige begeleiding (MKB) zal moeten plaatsvinden. De arbo-risicoclassificatie is van invloed op het soort graafmachine dat ingezet zal moeten worden. De definitieve arborisicoclassificatie moet door de HvK worden vastgesteld. Op het moment van afronden van de PvE is deze nog niet bekend.

HOOFDSTUK 7 UITWERKING EN CONSERVERING

Uitwerking en conservering dienen mede te worden uitgevoerd conform de richtlijnen zoals geformuleerd in de Handleiding archeologische methodieken Alkmaar dat in de bijlagen is bijgevoegd.

7.1 Structuren, grondsporen, scheepwrak of vliegtuig, vondstspredingen

De belangrijkste structuren en grondsporen worden beschreven en gedateerd, met nadruk op de gebouwrusten, de overige bewoningsstructuren en de ophoginggeschiedenis.

7.2 Analyse aardewetenschappelijke gegevens

NVT

7.3 Anorganische artefacten

De uitwerking richt zich primair op de datering van grondsporen.

De vondsten worden beschreven en gedateerd, laat- en postmiddeleeuws materiaal conform het Deventer systeem.

7.4 Organische artefacten

De vondsten worden beschreven.

7.5 Archeozoölogische en -botanische resten

Tijdens de evaluatie na afloop van het veldwerk wordt een selectie gemaakt om te bepalen welke van de als beste gewaardeerde monsters zullen worden geanalyseerd. Hiertoe wordt door het archeologiebedrijf een lijst gemaakt van monsters die door een specialist uitgewerkt moeten worden met een voorstel voor selectie. In overleg met de gemeentelijk archeoloog wordt een selectie gemaakt. Voor dit werk moet een offerte worden gevraagd aan deskundige specialisten, waarna opdracht verleend kan worden in overleg met de opdrachtgever en de gemeentelijk archeoloog. Het archeologiebedrijf zorgt vervolgens voor de opdracht en uitvoering van de werkzaamheden.

7.6 Beeldrapportage (objecttekeningen, foto's, kaarten e.d.)

Fotografie van elk vlak en profiel, elk spoor en structuur van enige betekenis.

Objecttekeningen en objectfoto's van een selectie van belangwekkende vondsten.

Kaarten en tekeningen (in kleur):

Kaart van de onderzoekslocatie;

Puttenkaart;

Alle Sporen Kaart (ASK);

Structuren- en complexenkaarten;

Profieltekeningen;

Coupetekeningen;

Objecttekeningen.

Foto's:

Behalve voor de reguliere sporendocumentatie worden ook geregeld overzichtsfoto's gemaakt waarop de omgeving en eventuele medewerkers in beeld zijn.

Foto's onderzoekslocatie en veldwerk;

Profiel- vlak- en coupefoto's;

Foto's van relevante artefacten;
Eventueel foto's van ecologisch materiaal.

HOOFDSTUK 8 (DE)SELECTIE EN CONSERVERING

8.1 Selectie materiaal voor uitwerking

Veldwerk, uitwerking en conservering zijn gebonden aan afwegingen over de kosten in relatie tot de meerwaarde ten opzichte van reeds bestaande kennis en reeds beschikbaar vondstmateriaal, zulks ter beoordeling van de gemeentelijk archeoloog en in overleg met de opdrachtgever.

8.2 Selectie materiaal voor deponering en verwijdering

De keuze van eventueel niet te conserveren materiaal en niet te analyseren monsters wordt in overleg met de bevoegde overheid gemaakt tijdens de evaluatie na afloop van het veldwerk.

8.3 Selectie materiaal voor conservering

Zie 8.1

HOOFDSTUK 9 DEPONERING

9.1 Eisen betreffende depot

De vondsten worden na onderzoek gedeponeerd in het gemeentelijk depot voor bodemvondsten, het Archeologisch Centrum te Alkmaar.

9.2 Te leveren product

Eisen aan de documentatie zijn gespecificeerd in het Handboek archeologische methodieken Alkmaar.

Op alle documentatie wordt ook de door de gemeente toegekende projectcode vermeld. De naam van alle digitaal aan te leveren bestanden begint altijd met deze code.

Het archeologisch onderzoek levert de volgende producten op:

1. Een wetenschappelijke basisrapportage die een aantoonbare kenniswinst oplevert en voldoet aan de normen van de op dat moment geldende versie van de KNA en het Handboek archeologische methodieken Alkmaar. Deze rapportage wordt verzorgd door het archeologische bedrijf dat de opgraving uitvoert.
2. De analoge en originele opgravingsdocumentatie van het veldonderzoek, bestaande uit:
  - onuitwisbare veldtekeningen. Als de tekeningen in het veld digitaal zijn vervaardigd dan wordt een analoge kopie 1:20 (of gedetailleerder) aangeleverd.
  - dag-, en weekrapporten
  - sporen-, foto-, tekeningen- en vondstenlijsten
3. De digitale opgravingsdocumentatie van het veldonderzoek bestaande uit:
  - dag- en weekrapporten in Word
  - sporen-, foto-, veldtekeningen- en vondstenlijsten in ieder geval Excell, mogelijk ook Acces database.
  - veldtekeningen zijn gescand, minimaal 300 dpi op A0-formaat. Zowel het millimetergrid als de archeologische informatie is goed leesbaar.
  - veldtekeningen zijn gevectoriseerd en worden aangeleverd in shape-bestanden, projectie: RD-new. De tabellenstructuur is opgebouwd zoals geformuleerd in het Handboek archeologische methodieken Alkmaar. Deze is op te vragen bij de vakgroep Archeologie.
  - objecttekeningen (van nieuwe typen binnen het Deventer systeem) zijn gevectoriseerd.
  - Veld- en objectfoto's in .jpeg format, resolutie minimaal 5 megapixel.

- De bestandsnamen van veldfoto's begint met de Alkmaarse opgravingscode gevolgd door het fotonummer.
  - De bestandsnamen van objectfoto's begint met de Alkmaarse opgravingscode gevolgd door het vondstnummer, gevolgd door, in geval het keramiek of glas betreft, de Deventersysteem code. In alle overige gevallen door een object definitie.
4. De vondsten van het veldonderzoek, klaar voor overdacht aan het depot van de gemeente Alkmaar.
  5. De archismeldingen, de melding bij het landelijk Centrale Informatie Systeem voor de Nederlandse archeologie.
  6. De producten die volgens de op dat moment geldende Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie een minimale verplichting zijn bij het uitvoeren van de opgraving.

Het rapport wordt zo nodig aangevuld met specialistische deelrapportages. Tekeningen worden in kleur afgedrukt, in een logische en verduidelijkende kleurstelling.

Het eindrapport bevat tenminste:

- Beschrijving toegepaste onderzoeksmethoden;
- Beschrijving van sporen, structuren en vondsten per periode;
- Beschrijving van de vindplaats aan de hand van de onderzoeksvragen;
- Deelrapporten van de materiaalspecialisten;
- Profiel en vlaktekeningen met totaaloverzicht;
- Sporen- en vondstenlijst in excell
- Synthese van alle soorten gegevens, met duidelijke koppeling tussen vondsten en sporen.

De rapportage dient mede te worden uitgevoerd conform de richtlijnen zoals geformuleerd in de Handleiding archeologische methodieken Alkmaar dat in de bijlagen is bijgevoegd.

HOOFDSTUK 10 RANDVOORWAARDEN EN AANVULLENDE EISEN

10.1 Personele randvoorwaarden

Het onderzoek dient verricht te worden door een gecertificeerd archeologiebedrijf. De gemeente Alkmaar is BRL gecertificeerd protocol 4003 en 4004. Al het werk dient uitgevoerd te worden door deskundig en goed opgeleid personeel conform de richtlijnen van de vigerende versie van de KNA, zowel tijdens het veldwerk als ook naderhand tijdens de uitwerking. De te werk gestelde personen dienen goede aantoonbare kennis te hebben van opgravingen in binnenstedelijke context en van de periode middeleeuwen/nieuwe tijd en materiaalkennis van deze periode. De projectleider van het bedrijf dat de leiding had tijdens het veldwerk, dient ook betrokken te zijn bij de uitwerking van de opgraving.

10.2 Overlegmomenten

Zie punt 10.3.

10.3 Kwaliteitsbewaking, toezicht, overleg en evaluatie

Het toezicht op de werkzaamheden wordt uitgeoefend door de gemeentelijk archeoloog van de gemeente Alkmaar als bevoegde overheid, in nauw overleg met de opdrachtgever. De gemeentelijk archeoloog bezoekt tenminste wekelijks, mogelijk dagelijks de opgraving voor voortgangsoverleg en discussie te velde.

Extra overleg tussen de archeologisch aannemer, de opdrachtgever en de gemeentelijk archeoloog kan nodig zijn tijdens het veldwerk over de algemene gang van zaken en bij het aantreffen van complexe sporen en/of structuren. Aanpassing van de opgravingstrategie is dan mogelijk aan de orde.

Indien aanpassing of wijziging van het Programma van Eisen nodig is, of indien meerwerk wordt gevraagd, vindt overleg plaats met de gemeentelijk archeoloog en de opdrachtgever.

10.4 Overige randvoorwaarden en aanvullende eisen

Minstens twee weken voorafgaand aan de start van de opgraving vindt vooroverleg plaats, waarbij tevens de exacte startdatum aan de orde komt.

Het werk dient te worden uitgevoerd volgens de vigerende versie van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, volgens dit Programma van Eisen en volgens het Handboek archeologische methodieken Alkmaar (zie bijlage).

Onderkelderde ruimtes en gewelven dienen eventueel leeggepompt en zodanig gestut te worden dat ze veilig kunnen worden gedocumenteerd.

De uitvoerende partij dient afspraken te maken met de opdrachtgever over de wijze van dichten van de werkputten en het achterlaten van het terrein. Deze worden separaat vastgelegd.

Alle communicatie met de media wordt in principe verzorgd vanuit de gemeente, waarbij doelgroepen worden geïnformeerd en de inzet van alle partijen wordt gepromoot. De gemeente (afdeling monumenten en archeologie) verzorgt publieksinformatie.

HOOFDSTUK 11 WIJZIGINGEN TEN OPZICHTE VAN HET VASTGESTELDE PVE

11.1 Wijzigingen tijdens het veldwerk

Veldwerk, uitwerking en conservering zijn gebonden aan afwegingen over de kosten in relatie tot de meerwaarde ten opzichte van reeds bestaande kennis en reeds beschikbaar vondstmateriaal, zulks ter beoordeling van de gemeentelijk archeoloog en in overleg met de opdrachtgever. Voor alle voorstellen tot wijzigingen van het Programma van Eisen dient tevoren toestemming te worden verkregen van opdrachtgever en gemeentelijk archeoloog.

11.2 Belangrijke wijzigingen

Zie 11.1

11.3 Procedure van wijziging na de evaluatiefase van het veldwerk

Zie 11.1

11.4 Procedure van wijziging tijdens uitwerking en conservering

Zie 11.1

LITERATUUR EN BIJLAGEN

Literatuur

N.C. Tuinman, 2017: Archeologisch bureauonderzoek Kerkstraat te De Rijk, gemeente Alkmaar (NH), *Hollandia rapport* 637.

Bijlage: indicatie van de situering van de proefsleuven

